

S.No	Story Title	Name of Publication	Page No	Date
1.	CMS VATAVARAN to be inaugurated on OCT 01	Navhind Times	03	29 Sep
2.	गोव्यात जैवविविधता चित्रपट महोत्सव	पुढारी	01	29 Sep
3.	Going green with films	Herald	04	29 Sep
4.	Biodiversity Film Festival from Monday	The Hindu	03	29 Sep
5.	वातावरण चित्रपट महोत्सव	नवप्रभा	02	29 Sep
6.	वायोडायव्हरसिटी फिल्म फेस्टीवल पणजीत 1 ते 6 आक्टोबरदरम्यान	गोवादूत	01	29 Sep
7.	गोवा सीएमएस वातावरण 2012 चित्रपट महोत्सव सोमवारपासून	गोमंतक	05	29 Sep
8.	पणजीत जैवविविधतेवर चित्रपट महोत्सव	दैनिक हेरॉल्ड	03	29 Sep
9.	1 ते 6 आक्टोबर मेरेन जैवीक विविधताय चित्रपट महोत्सवाचें आयोजन	सुनापरान्त	03	29 Sep
10.	Films, Workshops at Biodiversity Festival	Gomantak Times	02	29 Sep
11.	Goa CMS Vatavaran 2012	Navhind Times	01	30 Sep
12.	Film Fest on Biodiversity at Miramar	TOI	06	30 Sep
13.	वातावरण चित्रपट महोत्सव सोमवारपासून चर्चासत्रे कार्यशाळा सहलीचेही आयोजन	दैनिक गोवा टाइम्स	06	30 Sep
14.	Film Fest on Biodiversity at Miramar	TOI	03	01 Oct
15.	Engagement Column	दैनिक हेरॉल्ड	02	01 Oct
16.	जैवविविधता चित्रपट महोत्सव आजपासून	तरुण भारत	07	01 Oct
17.	गोव्यात उद्यापासून हरित चित्रपट महोत्सव	लोकमत	01	01 Oct
18.	Engagement Column	तरुण भारत	03	01 Oct
19.	Stop Pillaging natural resources'	TOI	06	02 Oct
20.	गोव्यात आजपासून हरित चित्रपट महोत्सव	पुठारी	01	02 Oct
21.	जैवविविधता ही काळाची गरज : राज्यपाल	दैनिक हेरॉल्ड	02	02 Oct
22.	पर्यावरण आणि विकास यांच्यात समतोल राखण्याची गरज : राज्यपाल	गोवा दूत	01	02 Oct
23.	जैवविविधतेचे संरक्षण ही काळाची गरज: राज्यपाल	गोवा दूत	03	02 Oct
24.	पर्यावरणीय समतोल सांभळण्याची गरज !	गोमन्तक	03	02 Oct
25.	जैवविविधतेचे रक्षण करा: वांच्छू	लोकमत	05	02 Oct
26.	First Ever Biodiversity Film Festival & Forum in Goa	Navhind Times	01	03 Oct
27.	जैवविविधतेचे महत्त्व वादातीत : राज्यपाल	नवप्रभा	09	03 Oct
28.	Engagement Column (Media Roundtable)	Herald	09	03 Oct
29.	Engagement Column (Media Roundtable)	लोकमत	02	03 Oct
30.	Media urged to cover environment as a process not as an Event	The Hindu	03	04 Oct

31.	Spell Change, Inmates urged to contribute towards environment	Gomantak Times	04	04 Oct
32.	पर्यावरण राखणे खातीर बरीं धोरणां आंखपाची गरज: वांच्छू	सुनापरांत	05	04 Oct
33.	Save what remains: Dr Kamat	Gomantak Times	02	04 Oct
34.	Goa CMS VATAVARAN 2012	Navhind Times	03	04 Oct
35.	Engagement Column	Herald	03	04 Oct
36.	पर्यावरणविषयक पत्रकारितेचा आढावा	लोकमत	05	04 Oct
37.	गोयचें जैविक विविधताये विशीं जागृतायेची गरज : डॉ कामत	सुनापरान्त	01	04 Oct
38.	सडा बंदखणींत दाखयले सिनेमा	सुनापरान्त	07	05 Oct
39.	हवामानबदल वाढत्या प्रदूषणमुळेच	लोकमत	04	05 Oct
40.	जैवीक संपदा वाटावचे खातीर आतांच पावलां उखलपाची गरज : डॉ कामत	सुनापरान्त	02	05 Oct
41.	नष्ट झालेल्या पर्यावरणाची भरपाई शक्य	दैनिक हेराल्ड	03	05 Oct
42.	बदलत्या वातावरणमुळे नवीन रोगांची उत्पत्ती !	दैनिक गोमंतक	03	05 Oct
43.	Green Film Making Workshop held	Navhind Times	03	05 Oct
44.	The Jail House Rock Star	The Goan	12	06 Oct
45.	Biodiversity is a necessity , not a luxury: Governor	Navhind Times	05	07 Oct

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
1.	Navhind Times	29 Sep	03

CMS Vatavaran to be inaugurated on Oct 1

PANAJI: Goa CMS Vatavaran – Biodiversity Film Festival and Forum will be inaugurated at Goa Science Centre auditorium, Miramar on October 1. Governor, Mr Bharat Vir Wanchoo will declare the festival open. Minister for Forest and Environment, Ms Alina Saldanha will be the guest of honour. The festival will begin with a theatrical presentation on environment. The inaugural film ‘Turtles in a Soup’ will be screened on the occasion. NT

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
2.	पुढारी	29 Sep	01

गोव्यात जैवविविधता चित्रपट महोत्सव

पणजी : प्रतिनिधी

राज्यातील सुमारे १५ हजारांपेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांना जैवविविधतेबाबत माहिती चित्रपटाद्वारे देऊन जागृती करण्याचा प्रयत्न केला जाणार आहे. त्यासाठी गोवा सीएमएस वातावरण संस्थेतर्फे राज्यात पहिल्यांदाच आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सवाचे आयोजन करण्यात आले असल्याचे सीएमएस वातावरणचे प्रमुख संदीप श्रीवास्तव यांनी पत्रकार परिषदेत सांगितले.

यावेळी गोवा विद्यापीठ विज्ञान व पर्यावरण प्रमुख प्रा. डॉ. जी. एन. नायक, ओएनजीसीचे कार्यकारी अधिकार अजितकुमार, एलआयसीचे मुख्य व्यवस्थापक एस. सी. आचार्य, गोवा इंटरनॅशनल सेंटरच्या संचालिका नंदिनी सहाय उपस्थित होते.

मिरामार येथील गोवा विज्ञान केंद्रात १ ऑक्टोबर रोजी सायंकाळी ५ वाजता राज्यपाल बी.व्ही. वांच्छू यांच्या हस्ते गोवा सीएमएस वातावरण जैवविविधता चित्रपट महोत्सव व मंचचे उद्घाटन वन व पर्यावरणमंत्री एलिना साल्दाणा यांच्या उपस्थितीत केले जाणार आहे.

नव्या पिढीला पर्यावरणीयदृष्ट्या संवेदनशील बनवण्याबरोबर पर्यावरण जागृती करण्यासाठी महत्त्वपूर्ण उपक्रम राबवले जात आहे. त्यासाठी हरित चित्रपट प्रदर्शन व वातावरण बदलामुळे जैवविविधता आव्हानावर चर्चासुद्धा आयोजित करण्यात आली आहे. भविष्यातील पर्यावरणीय पत्रकारितेला चालना देण्याचा प्रयत्नही या माध्यमातून केला जाणार आहे. पर्यावरणीय समस्येवर आधारित चित्रपट निर्मितीवर कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली आहे. त्याचबरोबर जैवविविधता स्पर्धेसह पर्यावरण सफर आयोजित करण्यात आली असल्याचे ते म्हणाले.

या महोत्सवात ५० चित्रपट प्रदर्शित केले जाणार आहे. त्यात २० आंतरराष्ट्रीय पातळीवरील चित्रपटांचा समावेश आहे. त्याचबरोबर दररोज सायंकाळी ६ ते ८ या वेळेत गोवा मनोरंजन संस्था संकुलातील मेकेनिझ पॅलेमधील चित्रपट सभागृहात चित्रपट प्रदर्शित केला जाणार आहे. हे प्रदर्शन सर्वांसाठी खुले आहेत.

पान ६ वर ►

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
3.	Herald	29 Sep	04

GREEN GLOBE

Going Green with Films

As Goa is currently in a muddle with myriad environmental issues, Goa CMS Vatavaran, a green film festival, is making its debut in the State. HERALD speaks to Avinash Ujjwal to get a closer look at Goa-related films

Goa CMS Vatavaran 2012, Biodiversity Film Festival and Forum was initiated in 2002 with an aim to bring creative heads in the medium of animation and film making to create awareness about the environment.

While this is tenth year that the festival is being organized, having previously been held in different parts of India, the festival is travelling to Goa for the first time. The festival will include an extravaganza of 50 environment related films in 14 different categories.

"Every alternate year, we have a travelling festival where the awarded films are screened in dif-

ferent cities while the next year we have competitive films for the 14 awards," said Avinash Ujjwal, senior festival executive. "We received 350 entries for the last festival and the entries for 2013 festival are

open. For this festival, the theme is 'Biodiversity Conservation' and we will be screening films in 15 venues across Goa including colleges, schools, defence forces, underprivileged children, jail inmates and women groups while the main venue will be International Centre Goa, Dona Paula throughout the festival till October 6, 2012."

The inaugural film at the festival will be an English and Hindi film, 'Turtles in a Soup' by Kalpana Subramanian which brings to light for the first time, the thriving illegal trade of freshwater turtles in India.

"The rich diversity of freshwater species are being vacuumed from the wild, at an astonishing scale, to feed the markets of South East Asia. As Goa is also one of the states for turtle nesting,

this film should not be missed," said Avinash. "Another important Goa based film is 'Goa Goa Gone' by Kurush Canteenwala which showcases how illegal and environmentally immoral mining for iron ore is ravaging the plateau region of Goa. The Konkan region is considered to be one of the twelve biodiversity hotspots on the planet. The film bears witness to this ongoing tragedy and the states' complicity in suppressing citizens and sustainability, in favour of mining interests and money."

Besides the green films, there will be activities like panel discussions, open forums, green filmmaking workshop and an eco-tour on healing the forest on October 5, 2012 to the Bhagwan Mahavir Wildlife Sanctuary and Bondla Forest.

(The festival which is organized by CMS Environment and Department of Tourism, Goa will be inaugurated on October 1, 2012 at the Goa Science Centre Auditorium, Miramar.)

Goa Goa Gone by Kurush Canteenwala

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
4.	The Hindu	29 Sep	03

Biodiversity film festival from Monday

Special Correspondent

PANAJI: The CMS Environment in tie-up with Goa's Department of Tourism will hold a Biodiversity Film Festival and Forum in Goa from Monday to Saturday.

The Biodiversity Film Festival and Forum will showcase best of biodiversity films in addition to a host of activities including a media roundtable, green filmmaking workshop, panel discussion on challenges to biodiversity from climate change, open forum and eco-tour: healing the forest.

'Turtles in a Soup'
 The festival will begin with screening of 'Turtles in a Soup' by Kalpana Subramaniam. The theme of Goa CMS VATAVARAN 2012 is 'Biodiversity Conservation' and is in sync with India hosting the Convention on Biological Diversity (CBD) 11th Conference of Parties (CoP11) in October 2012 in Hyderabad.

"Goa CMS VATAVARAN is a people's festival on biodiversity to enhance understanding, appreciation and

shift in attitudes on the natural world and its conservation through films and biodiversity forums," said Alka Tamar, Festival Director on Friday.

On this occasion, Prof. G N Nayak, Dean, Department of Life Science & Environment, Goa University, said, "Today mining, solid waste management and pollution of water resources are the major environmental issues in Goa. "To spread awareness among people, environmental films will be a good medium."

Goa Governor B. V. Wanchoo will inaugurate the film festival. Alina Saldanha, Minister of Environment and Forest, Goa, will be present.

Sundeep Srivastav (centre), senior festival manager, CMS VATAVARAN Biodiversity Film Festival and Forum, addressing presspersons in Panaji Goa on Friday.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
5.	नवप्रभा	29 Sep	02

'वातावरण' चित्रपट महोत्सव

१ ते ६ ऑक्टोबर दरम्यान 'वातावरण' जैविक विविधता चित्रपट महोत्सवाचे आयोजन करण्यात आले आहे. या महोत्सवात विविध विषयांवर चर्चा होणार आहे. १ रोजी संध्या. ५ वा. प्रमुख पाहुणे राज्यपाल भारत वीर वांछू यांच्या हस्ते उद्घाटन झाल्यानंतर 'टर्टल्स इन सूप' या फिल्मचे प्रदर्शन असेल. दि. २ ते ६ रोजीपर्यंत महोत्सवांतर्गत एकूण १५ ठिकाणी ५० पेक्षा जास्त चित्रपटांचे प्रदर्शन होईल. दि. ३ रोजी दुपारी २.३० ते ४ या वेळेत इंटरनॅशनल सेंटर दोनापावला येथे 'पर्यावरणीय पत्रकारितेची पुनर्रचना' या विषयावर चर्चा, ४ रोजी सकाळी १० ते संध्या. ५.३० या वेळेत गोवा इंटरनॅशनल सेंटरमध्ये 'हरित चित्रपट निर्मिती' कार्यशाळा व संध्याकाळच्या सत्रात 'वातावरण बदल आणि गोव्यातील जैव विविधतेसमोरील आव्हाने' या विषयावर दुपारी २.३० ते ४ या वेळेत चर्चा, ५ रोजी प्रतिनिधींसाठी भगवान महावीर अभयारण्य व बोंडला येथे निसर्ग सहल असेल. प्रतिनिधी नोंदणी १ ऑक्टोबरपासून संध्या. ४.१५ वा. पासून सुरू होईल.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
6.	गोवादूत	29 Sep	01

बायोडायव्हर्सिटी फिल्म फेस्टिव्हल पणजीत १ ते ६ ऑक्टोबर दरम्यान

पणजी, दि. २८ (प्रतिनिधी)

जैवविविधतेच्या संरक्षणार्थ व लोकांनी नैसर्गिक जगतातील समस्या सोडवण्यासाठी प्रत्यक्ष सहभाग नोंदवावा यासाठी जनजागृतीचा भाग म्हणून सीएमएस वातावरण, पर्यावरण व वन मंत्रालय, एनबीए, ओएनजीसी, पर्यटन खाते, जलश्रोत खाते, ईएसजी, गोवा विद्यापीठ, गोवा विज्ञान केंद्र, आयसीजी यांच्या संयुक्त विद्यमाने पहिला 'बायोडायव्हर्सिटी फिल्म फेस्टिव्हल'चे आयोजन करण्यात आले आहे, अशी माहिती सीएमएस वातावरणचे सीनियर फेस्टिव्हल मॅनेजर संदीप श्रीवास्तव यांनी दिली.

गोवा इंटरनॅशनल सेंटर येथे आज आयोजित केलेल्या पत्रकार परिषदेत श्रीवास्तव बोलत होते. यावेळी लाइफ सायन्सेस अॅण्ड एन्वायर्मेंट विभागाचे प्राचार्य जी.एन. नायक, एल.आय.सी. इंडियाचे वरिष्ठ विभागीय व्यवस्थापक सी.एस. आचार्य, ओएनजीसीचे कार्यकारी संचालक अजित कुमार,

आयजीसीच्या संचालक नंदिनी सहाय आदी मान्यवर उपस्थित होते. हा फेस्टिव्हल १ ते ६ ऑक्टोबर दरम्यान राज्यातील विविध शाळा व महाविद्यालयांमध्ये आयोजित केला जाणार आहे. या फेस्टिव्हलमध्ये निवडक आणि पुरस्कारप्राप्त असे दोन्ही चित्रपट दाखविले जाणार आहेत. या महोत्सवात एकूण ५० चित्रपट दाखविले जाणार आहेत.

'वातावरण बदलाचे गोव्याच्या जैवविविधतेसमोरील आव्हान' या विषयावर गटचर्चा होणार आहे. या माध्यमातून विद्यार्थ्यांसाठी 'इको टूर'चे आयोजन करण्यात येणार आहे. यासाठी १० जण निवडण्यात येणार आहेत. त्यांना बॉडला प्राणिसंग्रहालयात नेऊन सखोल माहिती दिली जाणार आहे, असेही श्रीवास्तव यांनी सांगितले. विद्यार्थ्यांना जैवविविधतेच्या संरक्षणार्थ जागृत करण्यासाठी चित्रपट हे योग्य माध्यम आहे, असेही यावेळी सांगण्यात आले.

पत्रकार परिषदेत माहिती देताना संदीप श्रीवास्तव, सोबत नंदिनी सहाय, जी.एन. नायक, सी.एस. आचार्य व मान्यवर.
(छाया : तुळशीदास राऊळ)

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
7.	गोमंतक	29 Sep	05

‘गोवा सीएमएस वातावरण २०१२’ चित्रपट महोत्सव सोमवारपासून

पणजी, ता. २८ (प्रतिनिधी) : राज्यात प्रथमच ‘गोवा सीएमएस वातावरण २०१२’ चित्रपट महोत्सवाचे आयोजन करण्यात आले आहे. पंधरा हजार युवावर्गाचा सहभाग असलेल्या या चित्रपट महोत्सवात ५० चित्रपट दाखवण्यात येणार आहेत. ‘सीएमएस’ पर्यावरण तसेच पर्यटन खात्यातर्फे हा चित्रपट महोत्सव येत्या सोमवारी १ ऑक्टोबर ते शनिवारी ६ तारखेपर्यंत चालणार आहे.

मिरामार येथील गोवा विज्ञान केंद्रात या चित्रपट महोत्सवाचे उद्घाटन सोमवारी १ रोजी संध्याकाळी पाच वाजता राज्यपाल बी. व्ही. वांछू यांच्या हस्ते पर्यावरणमंत्री एलिना साल्दाना यांच्या उपस्थितीत केले जाणार आहे. गोव्याची नैसर्गिक सुंदरता अबाधित राखणे तसेच पर्यावरण रक्षणाचा संदेश सर्वदूर पोचवण्याचा प्रयास या चित्रपट महोत्सवातून केला जाणार असल्याचे महोत्सव आयोजकांनी सांगितले.

चित्रपट महोत्सवाबरोबरच पर्यावरणपूरक अशी चर्चासत्रेही आयोजित करण्यात आली असून त्यात मान्यवरांना निमंत्रित करण्यात आले आहे. ‘ग्रीन फिल्ममेकिंग वर्कशॉप’चे आयोजनही नवोदितांसाठी करण्यात आले असल्याची माहिती यावेळी दिली. दोनापावल येथील इंटरनॅशनल सेंटर गोवामध्ये हा कार्यक्रम होणार आहे.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
8.	दैनिक हेरॉलड	29 Sep	03

पणजीत जैवविविधतेवर चित्रपट महोत्सव

पणजी, दि. २८ (प्रतिनिधी): गोवा सीएमएस वातावरण व पर्यटन खाते यांच्या संयुक्त विद्यमाने गोवा सायन्स सेंटरमध्ये जैवविविधता चित्रपट महोत्सवाचे आयोजन असून या महोत्सवाचे उद्घाटन सोमवारी दि. १ ऑक्टोबर रोजी टर्टल इन अ सूप या चित्रपटाने होणार आहे.

जैविकविविधतेची माहिती सर्वांनी व्हावी व संवर्धनासाठी प्रत्येकाने पुढे यावे यासाठी ५० पुरस्कार प्राप्त चित्रपटांचे प्रदर्शन यावेळी महोत्सवात केले जाणार आहे. यात १५ हजार प्रतिनिधींचा समावेश असणार आहे. तसेच या महोत्सवातील चित्रपटांचे प्रदर्शन सहा ठिकाणी करणार असल्याचे संस्थेचे संदीप श्रीवास्तव यांनी सांगितले. यावेळी मुख्यमंत्री मानोहर पर्रीकर यांच्या हस्ते होणार असून वन मंत्री एलिना साल्दाना, सांत आंद्रेचे आमदार विष्णू सूर्या वाघ, निखिल देसाई उपस्थित असतील.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
9.	सुनापरान्त	29 Sep, 2012	03

1 ते 6 ऑक्टोबर मेरेन जैवीक विविधताय चित्रपट महोत्सवाचें आयोजन

गणेश शेटकार

पत्रकार परिशदेंत चित्रपट महोत्सवाची म्हायती दितना सुंदीप श्रीवास्तव, कुशीक एस सी आचार्य, अजित कुमार आनी हेर मानेस्त.

प्रतिनिधी, पणजी

गोवा सीएमएस वातावरण हे संस्थेन जैवीक विविधताय चित्रपट महोत्सवाचें आयोजन केलां. हो महोत्सव 1 ते 6 ऑक्टोबर मेरेन दोना पावलाच्या गोवा इंटरनॅशनल सेंटरांत जातलो.

1 ऑक्टोबराक सांजे 5 वरांचेर ह्या महोत्सवाचें उक्तावण राज्यपाल भारत वीर वांच्छू हांचे हस्तुकीं मिरामारच्या गोंय विज्ञान केंद्राच्या सभाघरांत जातलें. ह्या वेळार पर्यावरण आनी रान मंत्री एलिना साल्दाणा, गोंय मनरिजवण संस्थेचे उपाध्यक्ष विष्णू वाघ, गोंय पर्यटन खात्याचे संचालक निखिल देसाय, ओएनजीसी संस्थेचे संचालक एह के हजारीका आनी हेर मानेस्त हाजीर रावतले अशी म्हायती गोवा सीएमएस वातावरण संस्थेचे महोत्सव वेवस्थापक सुंदीप श्रीवास्तव हांणी काल घेतिल्ले पत्रकार परिशदेंत दिली.

ह्या वेळार गोवा इंटरनॅशनल सेंटराची संचालक नंदिनी सहाय आनी हेर मानेस्त हाजीर आशिल्ले.

पर्यावरण आनी रान मंत्रालय, ओएनजीसी, एलआयसी, गोंय पर्यटन खातें, गोंय मनरिजवण संस्था, गोवा इंटरनॅशनल सेंटर, हॉटेल कारितास, गोवा विज्ञान केंद्र आनी हेर संस्थांच्या जोडपावलान ह्या महोत्सवाचें आयोजन केलां अशें श्रीवास्तवान सांगलें.

हो महोत्सव भारतांत 25 राज्यांनी जाला. जैवीक विविधताये विशीं जागृताय जावची ह्या हेतान ह्या महोत्सवाचें आयोजन केल्ल्याची म्हायती तांणी दिली.

ह्या महोत्सवांत 15 विंगड विंगड सुवातांचेर 2 ते 6 ऑक्टोबर मेरेन पुरस्कार फावो जाल्ल्या 50 पर्यावरणाचेर आदारीत चित्रपटांचे प्रदर्शन जातलें.

ह्या निमतान 3 ऑक्टोबराक दनपारां 2.30 ते सांजे 4 वरां मेरेन 'पर्यावरणीय पत्रकारितेच्या फुडाराची पुनर्आखणी- फुडली वाटचाल!' ह्या विशयाचेर इंटरनॅशनल सेंटरांत प्रसार माध्यमांचेर चर्चा जातली.

4 ऑक्टोबराक 'बदलत्या वातावरणाची गोंयच्या जैवीक विविधतायेक आव्हानां' ह्या विशयाचेर दनपारां 2.30 ते सांजे 4 वरां मेरेन परिसंवाद जातलो. तशेंच तेच दिसा सकाळीं 10 ते सांजे 5.30 वरां मेरेन ग्रीन फिल्मिंग ह्या विशयाचेर कार्यशाळा जातली.

5 ऑक्टोबराक सकाळीं 10 ते सांजे 5.30 वरां मेरेन बॉडला आनी भगवान महावीर अभयारण्यांत इकोटुर जातलो अशें श्रीवास्तव हांणी सांगलें.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
10.	Gomantak Times	29 Sep	02

Films, workshops at biodiversity festival

BY A STAFF REPORTER
 reporters@gomantaktimes.com

PANAJI: Centre for Media Studies, Environment and Department of Tourism and the state government is organising the first ever Biodiversity Film Festival and Forum in Goa from October 1 to 6.

The film festival will be inaugurated by Governor B V Wanchoo accompanied by the Environment Minister Alina Saldanha as the guest of honour at the Goa Science Centre at 5 pm on October 1.

The biodiversity film festival

and forum will showcase best of biodiversity films in addition to a host of activities including a media roundtable, green filmmaking workshop, panel discussion on challenges to biodiversity from climate change, open forum and ecotour; healing the forest.

Village, army campus, university, colleges, schools, sub-jail are some of the prominent venues where the programmes will be held.

The theme of Goa CMS VATAVARAN 2012 is "Biodiversity

Conservation" and is in sync with India hosting the Convention on Biological Diversity (CBD) 11th Conference of Parties (CoP11) in October 2012 at Hyderabad.

Screening of 50 Indian and International environmental films will be screened at 15 different venues, showcasing some of the diverse geographical realms of our planet.

Speaking to reporters yesterday, Senior Festival Manager Sundeep Srivastava claimed that 350 films have been received and the top 50

are being screened for the biodiversity film festival. "These films are of the highest quality and have the quality of National Geographic content, they are excellent," said Director of ICG, Nandini Sahai, who was on the panel for judging the top 50 films.

Srivastava also elaborated on the green film making workshop and the Eco tour. "The day-long filmmaking workshop on the theme 'Biodiversity Conservation' aims to teach basics of filmmaking. The workshop will be conducted by eminent environment and wildlife filmmakers, focusing on learning and hands-on-film shoot," stated Srivastava.

The workshop will be conducted at the International Centre Goa (ICG), Dona Paula on October 4. "The ecotour to Bondla Wildlife Sanctuary will comprise of expert talk, demonstration and hands on experience and its for people from the age of 16 to 60, they can hold hands and join the tour." The pick up and drop will be done at ICG at 10 am October 5. "It shall be followed by a nature trail trek for two hours", Srivastava added.

Senior Festival Manager Sundeep Srivastava speaking to the press yesterday. 67

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
11.	Navhind Times	30 Sep	01

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
12.	TOI	30 Sep	06

Film fest on biodiversity at Miramar: Goa CMS Vatavaran – biodiversity film festival and forum - will be organized at the Goa science centre auditorium, Miramar, on October 1. Governor Bharat Vir Wanchoo will declare the festival open. Minister for forest and environment Alina Saldanha will be the guest of honour. The festival will begin with a theatrical presentation on environment. 'Turtles in a soup', the inaugural film will be screened on the occasion.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
13.	दैनिक गोवा टाइम्स	30 Sep	06

वातावरण चित्रपट महोत्सव सोमवारपासून चर्चासत्रे, कार्यशाळा, सहलीचेही आयोजन

पणजी :- गोवा सोएमएस वातावरण - जैविक विविधता चित्रपट महोत्सवाचे आयोजन दि. १ ऑक्टोबर ते ६ ऑक्टोबर या काळात करण्यात आले आहे. महोत्सवाच्या अनुषंगाने विविध विषयांवर चर्चाही असेल.

त्याचे उद्घाटन सोमवार १ ऑक्टोबर रोजी मिरामार गोवा विज्ञान केंद्राच्या सभागृहात होईल. प्रमुख पाहुणे म्हणून राज्यपाल भारत वीर बाबू तर सन्माननीय अतिथी म्हणून अलिना साल्दाना उपस्थित असतील. उद्घाटन समारंभानंतर टर्टल्स इन स्पू या फिल्मचे प्रदर्शन असेल. उद्घाटन समारंभ संध्या. ५ वा. पासून सुरू होईल. दि. २ ते ६ रोजीपर्यंत महोत्सवांतर्गत एकूण १५ टिकाणी ५०हून अधिक चित्रपटांचे

प्रदर्शन होईल.

दि. ३ रोजी दुपारी २.३० ते ४ या वेळेत इंटरनॅशनल सेंटर दोनापावल येथे पर्यावरणीय पत्रकारितेची पुनर्रचना विषयावर चर्चा होईल. दि. ४ रोजी वातावरण बदल आणि गोव्यातील जैव विविधतेसमोरील आव्हाने याविषयावर दुपारी २.३० ते ४ या वेळेत गोवा इंटरनॅशनल सेंटरमध्ये चर्चा होईल. दि. ४ रोजी सकाळी १० ते संध्या. ५.३० या वेळेत गोवा इंटरनॅशनल सेंटरमध्ये हरित चित्रपट निर्मिती कार्यशाळा होईल. दि. ५ रोजी प्रतिनिधिसाठी भगवान महावीर अभयारण्य व बोंडला येथे निसर्ग सहल असेल. दरम्यान, प्रतिनिध्यांची नोंदणी दि. १ रोजी संध्या. ४.१५ वा.पासून सुरू होईल.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
14.	TOI	01 Oct	03

Film fest on biodiversity at Miramar: Goa CMS Vatavaran – Biodiversity Film Festival and Forum will be kickstarted in Goa from Goa science centre auditorium, Miramar, on October 1. Governor Bharat Vir Wanchoo will declare the festival open. Minister for Forest and Environment Alina Saldanha will be the guest of honour. The festival will begin with a theatrical presentation on environment. The inaugural film ‘Turtles in a soup’ will be screened on the occasion.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
15.	दैनिक हेराल्ड	01 Oct	02

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
16.	तरूण भारत	01 Oct	07

जैव विविधता चित्रपट महोत्सव आजपासून

► पणजी / प्रतिनिधी
 गोवा सीएमएसतर्फे १ ते ६ ऑक्टो. दरम्यान 'वातावरण' या जैव विविधता चित्रपट महोत्सवाचे आयोजन करण्यात आले आहे. या महोत्सवाचे उद्घाटन आज सायं. ५ वा. राज्यपाल भारतवीर वांच्छू यांच्या हस्ते होत आहे. मिरामार गोवा विज्ञान केंद्राच्या समग्रगृहात हा सोहळा होईल.

यावेळी सन्माननीय अतिथी म्हणून पर्यावरणमंत्री एलिना साल्दाणा उपस्थित राहणार आहेत. उद्घाटनानंतर 'टर्टल्स इन सूप' या चित्रपटाचे प्रदर्शन करण्यात येईल. दि. २ ते ६ ऑक्टो.पर्यंत १५ विविध ठिकाणी पन्नासहून अधिक चित्रपट प्रदर्शित करण्यात येणार आहेत. ३ रोजी 'पर्यावरणीय पत्रकारितेची पुनर्रचना' या विषयावर चर्चासत्र होणार आहे. ४ रोजी 'वातावरण बदल व गोव्यातील जैवविविधतेसमोरील आव्हाने' या विषयावर चर्चासत्र होईल. दोन्ही कार्यक्रम दोनापावल येथील इंटरनॅशनल सेंटरमध्ये दुपारी २.३० ते सायं. ४ या वेळेत होतील. ५ रोजी प्रतिनिधीसाठी भगवान महावीर अभयारण्य व बोंडला अभयारण्यात निसर्ग सहल आयोजित करण्यात आली आहे. प्रतिनिधी नोंदणी आजपासून सुरु होईल.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
17.	लोकमत	01 Oct	01

गोव्यात उद्यापासून हरित चित्रपट महोत्सव

■ जैवविविधतेवर आधारित चित्रपट महोत्सव व मंचधे आयोजन
■ पर्यावरणावर आधारित माहितीपट व चर्चासत्रांची रेलवेल

पणजी : दि. ३० (प्रतिनिधी)

जैवविविधतेच्या संपदेचे रक्षण व पर्यावरण संवर्धनावर आधारित बायोडायव्हर्सिटी फिल्म फेस्टिव्हल ऑन फोरम २०१२ चे आयोजन करण्यात आले असून या महोत्सवादरम्यान पर्यावरणावर आधारित ५० चित्रपटांचे प्रदर्शन केले जाणार आहे.

या महोत्सवात अनेक सरकारी व विंगर सरकारी संस्थांचा सहभाग असणार आहे. यामध्ये पर्यावरण व वन मंत्रालय, राष्ट्रीय जैवविविधता अधिकारिणी (एनबीए), ओपनजीसी, एलआयसी इंडिया, पर्यटन विभाग, जल संसाधन विभाग, गोवा मनोरंजन संस्था (ईएसजी), इंटरनॅशनल सेंटर गोवा (आयसीजी), गोवा विद्यापीठ, कारोटॉस, गोवा विज्ञान केंद्र, सीईई आणि अन्य संस्थांचा समावेश आहे.

१ ते ६ ऑक्टोबर दरम्यान

होणाऱ्या महोत्सवाचे उद्घाटन १ रोजी राज्यपाल बी.व्ही. खांचू यांच्याहस्ते होणार असून या सोहळ्याला सन्माननीय अतिथी म्हणून राज्य सरकारच्या वन व पर्यावरण मंत्री एलिना साल्दाणा संबोधित करतील. उद्घाटन सोहळा १ रोजी गोवा सायन्स सेंटरच्या ऑडीटोरियममध्ये ५ वा, होणार आहे. यासंबंधी झालेल्या पत्रकार परिषदेला नंदीनी सहाय, (अध्यक्ष, इंटर नॅशनल सेंटर), एस.सी.आचार्य (एलआयसीचे ज्येष्ठ क्षेत्रीय व्यवस्थापक), सुदीप श्रीवास्तव आदी मान्यवर उपस्थित होते.

विविध कार्यक्रम
 २ ते ६ ऑक्टोबरपर्यंत जैववैविध्याचा विषय हाताळलेल्या ५० हून अधिक पुरस्कारप्राप्त चित्रपटांचे प्रदर्शन गोव्यात १५ विविध संस्था, शाळा, कॉलेजांतून हरित चित्रपट महोत्सवात होणार आहे. त्याशिवाय याच्याशी संबंधित इतर कार्यक्रमाही दोना पाबल येथील गोवा इंटरनॅशनल सेंटरमध्ये होणार आहेत. या अंतर्गत ३ ऑक्टोबरला मीडिया राउंड टेबल : रिशोपिंग द फ्यूचर ऑफ एनव्हायरोमेंटल जर्नालिझम- द वे

जरूर पाहा

फॉरवर्ड या विषयावर दुपारी २.३० ते ४ पर्यंत चर्चात्मक कार्यक्रम होणार आहे. ४ रोजी 'वातावरण बदलामुळे गोव्यातील जैववैविध्यासमोरील आव्हाने' या विषयावर दुपारी २.३० ते ४ या वेळेत गटचर्चा होणार आहे.

त्याच दिवशी सकाळी १० ते सायं. ५.३० पर्यंत हरित चित्रपटनिर्मिती कार्यशाळा होईल. ५ रोजी इंटरनॅशनल सेंटरवरून सकाळी १० वा. इको टू निघणार असून भगवान महावीर अभयारण्य व बोंडला येथे जाऊन सायं. ५.३० वा. पुन्हा इंटरनॅशनल सेंटरमध्ये येणार आहे.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
18.	तरुण भारत	01 Oct	03

● मिरामार – गोवा
सीएमएस वातावरण-
जैविक विविधता चित्रपट
महोत्सवाचे उद्घाटन.
स्थळ – गोवा विज्ञान केंद्र.
वेळ – सायं. ५ वा.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
19.	TOI	02 Oct	06

'Stop pillaging natural resources'

Nevada D'Costa

Panaji: Vatavaran Biodiversity Film Festival and Forum – a six day event consisting of a number of activities from panel discussions and media roundtables to film-making workshops and a plethora of green film screenings with the sole aim of creating a greener and cleaner world, got underway at function held at Goa science centre, Miramar on Monday.

Inaugurating the event, Governor B V Wanchoo said "We must stop pillaging our natural resources and start preserving them now, rather than later."

He spoke about Goa's biodiversity and mentioned how human greed was the cause of its rapidly deteriorating environment.

The CMS Vatavaran Biodiversity Film Festival and Forum is being held in four other states besides Goa, to coincide with the conference of United Nations Convention on Biological Diversity at Hyderabad, which is the first conference to be held after the United Nations declared the decade 2011 – 2020 as the 'Decade for Biodiversi-

ty'. The panel discussions and film-making workshops will be held at international centre Goa (ICG), Dona Paula, while the film screenings will be held at many locations across the state, including schools and colleges.

Environment and forests minister Alina Saldana said "We have only one life and one planet to live on. Together we must take care of our planet. Together we can achieve more than we hope for. Nature is for our need and not our greed".

She also mentioned the role of the government which could not bring much change by legislation without the contribution of the people.

The event closed with the screening of the inaugural film by Kalpana Subramanian "Turtles in a Soup".

The film, which is first of 50 environment films to be screened across the state, tells the grim tale about turtles in India which are exploited for their meat.

Those who attended the function included ONGC executive director Ajit Kumar, tourism director Nikhil Desai and CMS chairman Bhaskar Rao.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
20.	पुठारी	02 Oct	01

गोव्यात आजपासून हरित चित्रपट महोत्सव

पणजी : प्रतिनिधी

जैवविविधतेच्या संपदेचे रक्षण व पर्यावरण संवर्धनावर आधारित 'बायोडाव्हर्सिटी फिल्म फेस्टिव्हल अँड फोरम २०१२'चे आयोजन करण्यात आले असून या महोत्सवादरम्यान, पर्यावरणावर आधारित ५० चित्रपटांचे प्रदर्शन केले जाणार आहे.

या महोत्सवात अनेक सरकारी व स्वयंसेवी संस्थांचा सहभाग असणार आहे. यामध्ये पर्यावरण व वन मंत्रालय, राष्ट्रीय जैवविविधता अधिकारिणी (एनबीए), ओएनजीसी, एलआयसी इंडिया, पर्यटन विभाग, जल संसाधन विभाग, गोवा मनोरंजन संस्था (ईएसजी), इंटरनॅशनल सेंटर गोवा (आयसीजी), गोवा विद्यापीठ

कारीतास, गोवा विज्ञान केंद्र, सीईई आणि अन्य संस्थांचा समावेश आहे.

२ ते ६ ऑक्टोबरपर्यंत जैववैविध्याचा विषय हाताळलेल्या ५० हून अधिक पुरस्कारप्राप्त चित्रपटांचे प्रदर्शन गोव्यात १५ विविध संस्था, शाळा, कॉलेजांतून हरित चित्रपट महोत्सवात होणार आहे. त्याशिवाय याच्याशी संबंधित इतर कार्यक्रमही दोना पावल येथील गोवा इंटरनॅशनल सेंटरमध्ये होणार आहेत. याअंतर्गत ३ ऑक्टोबर मीडिया राऊंड टेबल : रिशोपिंग द फ्युचर ऑफ एनव्हायरोमेंटल जर्नालिझम-द वे फॉरवर्ड या विषयावर दुपारी २.३० ते ४ पर्यंत चर्चात्मक कार्यक्रम होणार आहेत. ४ रोजी वातावरण बदलामुळे पान २ वर ▶

गोव्यात आजपासून हरित चित्रपट महोत्सव

(पान १ वरून) गोव्यातील जैववैविध्यासमोरील आव्हाने या विषयावर दुपारी २.३० ते ४ या वेळेत गटचर्चा होणार आहे त्याच दिवशी सकाळी १० ते सायंकाळी ५.३० पर्यंत हरित चित्रपटनिर्मिती कार्यशाळा होईल. ५ रोजी इंटरनॅशनल सेंटरवरून सकाळी १० वा. इको टूर निघणार असून भगवान महावीर अभयारण्य व बोंडला येथे जाऊन सायंकाळी ५.३० वा. पुन्हा इंटरनॅशनल सेंटरमध्ये येणार आहे.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
21.	दैनिक हेराल्ड	02 Oct	02

जैवविविधता ही काळाची गरज : राज्यपाल

सीएमएसफ चित्रपट महोत्सवाचे उद्घाटन, पुरस्कारांचे वितरण

पणजी, दि. १ (प्रतिनिधी) : जैवविविधता ही सर्वांची गरज असली तरी ती लवझरी नाही. यामुळे सर्वांनी जपून तिचा वापर करायला हवा, असे आवाहन राज्यपाल बी. वी. बांच्छू यांनी आज केले. मिरामार येथील गोवा विज्ञान केंद्रात टर्टलस इन ए स्तूप या चित्रपटाने सीएमएस वातावरण जैवविविधता चित्रपट महोत्सवाचे आज (सोमवारी) उद्घाटन झाले. ६ ऑक्टोबरपर्यंत हा महोत्सव घालणार आहे.

राज्यपाल पुढे म्हणाले, जैवविविधतेचे महत्व वादातीत आहे. गोवा तर जैवविविधतेने संपन्न आहे. मांडवी व जुवारी नदींनी सुमारे २५५७ किलोमीटरचे क्षेत्र व्यापलेले आहे. इतर नद्यांनीही बरेच क्षेत्र व्यापलेले आहे. नद्यांबरोबर वनसंपदाही विपुल प्रमाणात आहे. अशा प्रकारच्या महोत्सवामुळे जैवविविधतेचे संवर्धनाला चालना मिळण्यास अनुकूल वातावरण निर्माण होईल, अशी अपेक्षा आहे.

पर्यावरणमंत्री एलिना साल्दाणा म्हणाल्या, जैवविविधता ही गरज आहे. ती हाव बनता कामा नये. जैवविविधतेचा योग्य प्रकारे वापर व्हायला हवा. पश्चिम घाट हा वनसंपदेसाठी जागतिक नकाशावर पोचला आहे. गोव्यासाठीही ही अभिमानाची बाब आहे. या महोत्सवात जैवविविधतेच्या विविध बाबींवर प्रकाश पडेल, अशी अपेक्षा आहे.

सहा जणांना ग्रीन एम्बेसीडर पुरस्कार प्रदान राज्यपाल बी. वी. बांच्छू यांच्या हस्ते ग्रीन एम्बेसीडर पुरस्कारांचे वितरण करण्यात आले. मानपत्र व मेटवस्तू, असे या पुरस्काराचे स्वरूप आहे. येमिन मिरांडा, राजेंद्र केरकर, ज्युडित आल्मेदा, अमृतसिंग, स्वाती केरकर यांना या पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले. या पुरस्कारासाठी १६ नामांकने आली होती.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
22.	गोवा दूत	02 Oct	01

पर्यावरण आणि विकास यांच्यात समतोल राखण्याची गरज : राज्यपाल

पणजी, दि. १

पर्यावरण आणि विकास यांच्यामध्ये समतोल राखण्याची गरज असून सक्षम प्रगतीसाठी ती आवश्यक आहे, असे प्रतिपादन राज्यपाल भारत वीर वांच्छू यांनी केले. ते गोवा राज्य पर्यावरण संरक्षण मंडळाच्या २०व्या बैठकीत अध्यक्षस्थानावरून बोलत होते. यावेळी मुख्यमंत्री मनोहर पर्रीकर आणि वन व पर्यावरणमंत्री एलिना साल्दाना तसेच मंडळाचे इतर सदस्य उपस्थित होते.

राज्यपाल पुढे म्हणाले की, पर्यावरणाच्या प्रदूषणाने आरोग्यास बाधा पोहोचत आहे.

त्यामुळे अधिकाऱ्यांनी दक्ष राहिले पाहिजे आणि अस्वच्छतेमुळे होणाऱ्या रोगांना प्रतिबंध करण्यासाठी काळजी घेतली पाहिजे. आपण विविध क्षेत्रात यश मिळविले आणि उद्दिष्ट गाठले असले तरी राज्याची अस्मिता आणि प्रतिष्ठा शहर व गावांतील स्वच्छता व प्रदूषणमुक्त स्थितीवर अवलंबून असल्याचे त्यांनी सांगितले. मुलांमध्ये लहान वयातच पर्यावरणात्मक विषयांसंबंधी जागृती निर्माण करण्याची गरज त्यांनी व्यक्त केली. गोव्याच्या सक्षम पर्यटन विकासासाठी नैसर्गिक पर्यावरणाचे जतन आणि संरक्षणास खास महत्त्व असल्याचे ते पुढे म्हणाले. या

विषयासंबंधी सरकारला कळवळा असल्याचेही त्यांनी सांगितले. त्याचबरोबर कचरा विल्हेवाट, समुद्रकिनार्यांवर स्वच्छता आणि पर्यावरण विषयावर योग्य अभ्यासाची गरज राज्यपालांनी व्यक्त केली. गोवा राज्य पर्यावरण संरक्षण मंडळाने सार्वजनिक ठिकाणी धूमपान करणे, रिव्हर प्रिन्सेसची स्थिती, शहर आणि ग्रामीण भागात कचरा व्यवस्थापन, प्लास्टिक वापरावर नियंत्रण, प्रादेशिक आराखडा-२०१२, किनारी संरक्षण उपाय, म्हादई वन्यजैव अभयारण्य आदी विषयांवर दीर्घकाळ चर्चा केली. मुख्यमंत्री मनोहर पर्रीकर यांनी

पान २ पाहा ।

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
23.	गोवा दूत	02 Oct	03

जैवविविधतेचे संरक्षण ही काळाची गरज : राज्यपाल

'बायोडायव्हर्सिटी' चित्रपट महोत्सवाचे उद्घाटन

पणजी, दि. १ (प्रतिनिधी)

जैवविविधता ही गरजेची आहे, पण येथील वस्तुप्रधानते लिंगा अतिवापर होता काला नवे भविष्यात पर्यावरण संरक्षण करताना चांगली खेपे घेतले जाऊन पाहिले. जैवविविधतेचे संरक्षण करणे ही काळाची गरज आहे, असे

राज्यपाल भारत वीर वांच्छू यांनी सांगितले. मिरामार येथील गोवा विज्ञान केंद्राच्या सभागृहात सीएमएस वातावरणतर्फे आयोजित 'बायोडायव्हर्सिटी' या जैवविविधताविषयक चित्रपट महोत्सवाच्या उद्घाटन प्रसंगी ते बोलत होते. यावेळी पर्यावरण आणि वनमंत्री एलिना साल्दाना,

गोवा पर्यटन खात्याचे संचालक निखिल देसाई, सीएमएस वातावरणचे अध्यक्ष डॉ. भास्कर राव, ओएनजीसीचे अजित कुमार उपस्थित होते. राज्यपाल पुढे म्हणाले की, जैवविविधतेमुळे आर्थिक सुवाताही प्राप्त होते, माणसाच्या ह्याय्यासामुळे जैवविविधतेवर मोठा परिणाम होत आहे. अनेक वन्य प्राणी व समुद्री जीवांच्या अनेक प्रजाती नष्ट होण्याच्या मार्गावर आहेत, असे वांच्छू यांनी सांगितले.

पर्यावरण व वनमंत्री एलिना साल्दाना यांनी, गोव्याला विविधतेने नटलेली जैवविविधता लक्ष्यी आहे. फक्त वृक्ष, प्राणी आणि कृमी-कीटक यांचे संरक्षण म्हणजे जैवविविधतेचे संरक्षण नव्हे. जैवविविधतेचे संरक्षण आपल्या जीवनातील महत्त्वाचा भाग बनला आहे, असेही साल्दाना यांनी यावेळी सांगितले. यावेळी केमिन मिरांडा, रजेंद्र केरकर, ज्युही आल्मेदा, अमृत सिंह, स्वाती केरकर, रमेश गावस यांना पर्यावरण संरक्षणार्थ चांगले कार्य केल्याबद्दल पर्यावरण व वन मंत्री एलिना साल्दाना यांच्या हस्ते 'ग्रीन अम्बेसेडर' पुरस्कार देण्यात आला. डॉ. भास्कर राव यांनी स्वागत केले. व्ही. एन. जोशी यांनी आभार मानले.

'ग्रीन अम्बेसेडर' पुरस्कारप्राप्त पर्यावरणप्रेमींसोबत राज्यपाल भारत वीर वांच्छू, पर्यावरण व वनमंत्री एलिना साल्दाना, पर्यटन खात्याचे संचालक निखिल देसाई, सीएमएस वातावरणचे अध्यक्ष डॉ. भास्कर राव व ओएनजीसीचे अजित कुमार.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
24.	गोमन्तक	02 Oct	03

पणजी : 'गोवा सीएमएस वातावरण' महोत्सवात सत्कार केलेल्या पर्यावरण कार्यकर्त्यांसमवेत राज्यपाल भरतवीर वांछू, सोबत निखिल देसाई, एलिना साल्दाना व इतर. (संदीप देसाई)

पर्यावरणीय समतोल सांभाळण्याची गरज!

'गोवा सीएमएस वातावरण' महोत्सवाचे राज्यपालांच्या हस्ते उद्घाटन

पणजी, ता. १ (प्रतिनिधी): राज्यातील नैसर्गिक साधनसुविधांचा योग्य वापर करून पर्यावरणीय समतोल सांभाळण्याची गरज आहे. नैसर्गिक साधनसुविधा या आपल्या गरजा आहेत, चैनीची साधने नाहीत, हे प्रत्येकाने लक्षात ठेवूनच त्यांचा योग्य वापर करावा असे आवाहन राज्यपाल भरतवीर वांछू यांनी केले. मिरामार येथे गोवा विज्ञान केंद्रात आज (सोमवारी) 'गोवा सीएमएस वातावरण २०१२' या चित्रपट महोत्सव व फोरमचे उद्घाटन केल्यानंतर श्री. वांछू बोलत होते. यावेळी व्यासपीठावर वन व पर्यावरणमंत्री श्रीमती एलिना

साल्दाना, पर्यटन खात्याचे संचालक निखिल देसाई, ओएनजीसीचे संचालक अजितकुमार तसेच 'वातावरण'चे प्रमुख एन. भास्कर राव आदी मान्यवर उपस्थित होते.

यावेळी पर्यावरण क्षेत्रात काम केलेल्या किम मिरांडा, राजेंद्र केरकर, ज्युडीथ आल्मेदा, अमृतसिंग, स्वाती केरकर व रमेश गावस यांचा पुरस्कार देऊन राज्यपाल व वनमंत्र्यांच्या हस्ते गौरव करण्यात आला.

वनमंत्री एलिना साल्दाना यांनी यावेळी बोलताना राज्य सरकार आणि खास करून वन, पर्यावरण खात्यातर्फे राज्याच्या वनसंपदा आणि पर्यावरण रक्षणासाठी कटिबद्ध असल्याची ग्वाही

दिली.

ओएनजीसीचे अजितकुमार यांनी 'वातावरण'च्या उपक्रमांसाठी आवश्यक सहकार्य देणार असल्याचे सांगताना पर्यावरणपूरक आणि वनसंपदेच्या रक्षणासाठी संघटित प्रयत्नांची गरज व्यक्त केली. पर्यटन संचालक निखिल देसाई यांनी गोवा सीएमएस वातावरण उपक्रमामुळे राज्यातील पर्यावरण रक्षणासाठी उपकारक ठरेलच पण पर्यटन क्षेत्रासाठीही त्याचा लाभ होईल, असे सांगितले. वातावरण आयोजकांचे त्यांनी अभिनंदन केले. स्वागत एन. भास्कर राव यांनी केले.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
25.	लोकमत	02 Oct	05

जैवविविधतेचे रक्षण करा : वांचू

पर्यावरण मंत्रालय

जैवविविधता व पर्यावरणावर आधारित चित्रपट महोत्सवाचे उद्घाटन
 पर्यावरण रक्षणासाठी भरीव योगदान दिलेल्या व्यक्तींचा सत्कार

पणजी | दि. १ (प्रतिनिधी)

जैवविविधतेमुळे मनुष्यप्राण्याला आर्थिक, सामाजिक, नैसर्गिक व इतरही अनेक लाभ होत असल्याने जैव विविधता हा निरसनीय महत्त्वाचा घटक आहे. माणसाच्या लोभी व हावट वृत्तीमुळे निसर्ग व जैवविविधतेची संपदा ओरबाडली जात आहे. भाविष्यातील पर्यावरणाशी संबंधित संकटे टाळण्यासाठी जैवविविधतेचे रक्षण करणे गरजेचे

ग्रीन एम्बेसेडर्ससह राज्यपाल बी. वी. वांचू, वनमंत्री एलिना साल्दाणा व इतर असल्याचे मत राज्यपाल भारतवीर वांचू यांनी व्यक्त केले.

सोएमएस वातावरणतर्फे आयोजित करण्यात आलेल्या बायो डायवर्सिटी फिल्म फेस्टिवल अॅन्ड फोरम २०१२ या जैवविविधतेवर आधारित चित्रपट महोत्सवाचे उद्घाटन करताना ते बोलत होते. या वेळी व्यासपीठावर वन तथा पर्यावरण राज्यमंत्री एलिना साल्दाणा, पर्यटन खात्याचे संचालक निखिल देसाई, ओएनजीसीचे कार्यकारी अधिकारी अविध कुमार, सोएमएस वातावरणचे चेअरमन एन. भास्कर राव इत्यादी

मान्यवर उपस्थित होते. सोएमएस वातावरणतर्फे आयोजित चित्रपट महोत्सवाच्या संकल्पनेचे कौतुक राज्यपालांनी या वेळी केले. पर्यावरणमंत्री एलिना साल्दाणा यांनी जैवविविधता हा राज्याच्या प्रमुख मालमत्तांपैकी एक असून त्याचे रक्षण करणे आपले कर्तव्य असल्याचे सांगितले. या वेळी किम मिरांडा, राजेंद्र केरकर, ज्युडिथ आल्मेदा, अमृत सिंह, स्वाती केरकर व रमेश गावस यांचा सत्कार करण्यात आला. आभार प्रदर्शन संदीप श्रीवास्तव यांनी केले. यानंतर टर्टल्स इन द सूप हा माहितीपट दाखविण्यात आला, या महोत्सवादरम्यान ५० विविध टिकाणी कार्यक्रम होणार असून सायन्स सेंटरमध्ये दररोज पर्यावरण विषयावरील माहितीपट दाखविण्यात येणार आहेत.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
26.	Navhind Times	03 Oct	01

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
27.	नवप्रभा	03 Oct	09

जैव विविधतेचे महत्व वादातीत : राज्यपाल

■ पणजी ■

जैव विविधतेचे महत्व वादातीत असल्याचे प्रतिपादन राज्यपाल भारतवीर वांच्छू यांनी येथे एका कार्यक्रमात बोलताना केले. मिरामार येथील गोवा विज्ञान केंद्रात सहा दिवशीय जैव विविधता आणि फोरम २०१२ या गोवा सीएमएस वातावरण चित्रपट महोत्सवाचे उद्घाटन केले. सदर महोत्सवाचे आयोजन सीएमएस पर्यावरण आणि गोवा सरकारच्या पर्यटन खात्याने केले होते. महोत्सवाची संकल्पना 'जैवविविधता संरक्षण' अशी आहे. वन आणि पर्यावरणमंत्री अॅलिना साल्दाणा यावेळी सन्माननीय पाहुण्या म्हणून उपस्थित होत्या.

जैवविविधतेमुळे आपल्याला आर्थिक लाभ होतो. तसेच मानवी आरोग्याचे आणि सुरक्षितेचे जतन जैव विविधतेमुळे होते. जैव विविधता ही आवश्यकता असून लक्ष्मरी नाही असे राज्यपाल म्हणाले. नद्यांबरोबरच गोव्यात वन संपदाही विपूल प्रमाणात आहे आणि अशाप्रकारच्या महोत्सवांमुळे जैवविविधतेच्या संवर्धनाला चालना मिळण्यास अनुकूल वातावरण निर्माण होईल अशी आशा त्यांनी यावेळी व्यक्त केली.

राज्यपालांनी ग्रीन अॅम्बेसडर पुरस्काराचे वितरण केले. राज्यपालांनी सीएमएस वातावरण, पर्यटन खाते आणि इतरांचे त्यांच्या प्रयत्नांबद्दल अभिनंदन केले. वनमंत्री अॅलिना साल्दाणा यांनी आपल्या भाषणात, जैवविविधता ही गरज असल्याचे सांगितले. सीएमएसचे अध्यक्ष डॉ. एन. भास्कर राव यांनी पाहुण्यांचे स्वागत केले. ओएनजीसी दिल्लीचे ए. के. हजारिका यांचेही यावेळी भाषण झाले. 'टर्टल्स इन ए सूप' या चित्रपटाने कार्यक्रमास सुरवात झाली. सहा दिवशीय चित्रपट महोत्सवात हरित चित्रपटाचे प्रदर्शन होणार आहे. तसेच मिडिया राऊंड टेबल, रिशोपिंग द फ्यूचर तसेच गोव्यातील जैवविविधतेसमोरील आव्हाने यावर गट चर्चा होईल.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
28.	Herald	03 Oct	09

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
29.	लोकमत	03 Oct	02

पणजी : सीएमएस वातावरण
संस्थेतर्फे जैवविविधता चित्रपट
महोत्सवांतर्गत मीडिया राउंड
टेबल हा चर्चात्मक कार्यक्रम. वेळ
: दुपारी २ : ३० ते ४, स्थळ :
गोवा इंटरनॅशनल सेंटर.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
30.	The Hindu	04 Oct	03

Media urged to cover environment as a process, not as an event

'The media should do responsible reporting backed by systematic research'

Special Correspondent

PANAJI: "Role of environmental journalism is to rediscover. Today action is missing from our lives. Goa has huge jungles and a variety of microbiological diversity and now its time to save what remains," said Nandakumar Kamat, Faculty, Department of Botany, Goa University, here on Wednesday.

Roundtable

Mr. Kamat was speaking at a Media Roundtable on Reshaping the Future of Environmental Journalism organised by CMS VATAVARAN on the third day of its

• **Brainstorming at the third day of the CMS VATAVARAN festival**

• **A discussion on 'Challenges to Biodiversity of Goa from Climate Change' will be held tomorrow**

festival at the International Centre Goa (ICG). The media roundtable was chaired by N. Bhaskara Rao, CMS Chairman.

The discussion focused on how the media in Goa covered the issues of biodiversity. An overview on environmental issues highlighted by media was given by Mr. Rao. Nandini Sahai, Director, ICG, Ermelinda Dias, News Director,

Doordarshan Kendra, Goa, and Avit Bagle, Journalist of Marathi daily 'Gomantak' participated.

Mr. Rao spoke on "sensitivity towards environment as a prime concern."

Ms. Sahai suggested that some organisations should act as mediators between scientists, common man and the media.

Ms. Dias said environmen-

tal disasters were given more prominence by media today than information on decline in floral and faunal species. She said environment should be covered by media as a process not as an event.

Mr. Bagle was of the view that the media should do responsible reporting backed by systematic research and analysis before disseminating them to the masses.

Documentary film

Earlier during the day, documentary films on biodiversity were screened at different venues to cater to heterogeneous audience such as schoolchildren, research

scholars, and the general public. Film screenings on varied environmental issues were held at Sharda Mandir, Miramar, St. Xavier's College, Mapusa, Kendriya Vidyalaya, INS Mandovi and National Institute of Oceanography, on the third day of the film festival and forum.

Panel discussion on "Challenges to Biodiversity of Goa from Climate Change" will be held on Thursday from 2.30 p.m. to 4 p.m. at ICG, Dona Paula.

A green filmmaking workshop will be held from 10 a.m. to 5.30 p.m. at the same venue with filmmaker Vilas Kane as resource person

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
31.	Gomantak Times	04 Oct	04

Spell change, inmates urged to contribute towards environment

GT NEWSROOM: On the second day of Goa CMS Vatavaran Biodiversity Film Festival & forum, film screenings were organised on the occasion of Gandhi Jayanti at Sub Jail, Sada.

A first of its kind initiative for the prisoners, the programme portrayed important contemporary environmental issues on celluloid aimed at exploring the knowledge and creating awareness about the importance of biodiversity conservation. Such an event has been organized for the first time at any prison premises in the state of Goa.

The programme in jail began with a lamp lighting ceremony by Chief Guest Sarita Palykar, Chairperson, Marmugao Municipal Corporation, S K Shankwalar, Deputy Collector, Vasco, Avinash Ujjwal, Media Coordinator and B D Pendakar, Asst. Superintendent, Sada Jail.

Inaugurating the session,

Sarika Palekar, Chairperson, MMC, appreciated the noble idea to organising this programme on occasion of Gandhi Jayanti.

On this occasion Avinash Ujjwal, Media Coordinator, CMS VATAVARAN said it was a noble opportunity for the inmates to be part of such an event which served the dual purpose of enhancing their environmental sensitivity and encouraging them to contribute to the environment

and spell a change.

Also present on the occasion were Lovely Gilbert, Animator, Prison Ministry, Member of Caritas, Sanjay Negi, CMS,

The films screened in Jail were: Sacred Eggs, Home - Our Garden of Eden, Payenge Aisa Ek Jahaan (A Music Video on Climate Change), Amongst Tigers and Elephant (Wild Adventures - Ballooning with Bedi Brothers), Shelter and Lost Home.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
32.	सुनापरांत	04 Oct	05

पर्यावरण राखणे खातीर बरीं धोरणां आंखपाची गरज : वांच्छू पर्यावरण सिनेमा महोत्सवाचें उक्तावण

जैवविविधताये वयल्या चित्रपट महोत्सवांत पर्यावरणमोगींचो भोवमान करतकच राज्यपाल भारतवीर वांच्छू, रानां मंत्री एलिना साल्दाणा, डॉ. भास्कर राव, अजीत कुमार, निखिल देसाय आनी हेर मानेस्त.

वातमीदार, पणजी

जैवविविधताय ही गरजेची आसा. मात चैनीच्या वस्तू सारको तिचो अतिवापर जावपाक जायना. जैवविविधतायेची राखण करप ही काळाची गरज आसा. पर्यावरण रक्षणा खातीर बरीं धोरणां आंखपाची गरज आसा अशें मत राज्यपाल भारतवीर वांच्छून मिरामारा उलयतना उक्तायलें.

गोंय विज्ञान केंद्राच्या सभापरांत 'सी एम एस वातावरणा वतीन आयोजीत 'बायोडायव्हर्सिटी' चित्रपट महोत्सवाचें उक्तावण करतकच श्री. वांच्छू उलयताले. ह्या वेळार रानां मंत्री एलिना साल्दाणा, गोंय पर्यटन खात्याचे संचालक निखिल देसाय, सीएमएस वातावरणाचे डॉ. भास्कर राव, ओएनजीसीचे कार्यकारी संचालक

अजित कुमार माचयेर हाजीर आशिल्ले.

वांच्छून सांगलें : जैवविविधतायेक लागून आमकां अर्थीक गिरस्ताकाय लाबपाक मजत जाता. आयज मनशाच्या वाडट्या हावरटपणाक लागून जैवविविधतायेचेर परिणाम जायत आसा. ताका लागून तापमानांत वाड जावन पर्यावरणीय वायट परिमाण जातात. रानांतचे जीव, दर्यांतले जीव नुस्तें नश्ट जावपाच्या मार्गार आसा. मांडवी आनी जुवारी न्हंयांनी सुमार 2557 किलो मिटराचें मळ व्यापलां.

श्रीमती साल्दाणान सांगलें आमचे कडेन जैवविविधताय आसा. तिची फकत राखण करून जावचें ना जाल्यार पर्यावरणाची राखण करप गरजेचें आसा. फुडासाच्या पिळग्यां खातीर ह्या राज्यांत जे जे

संवर्धन जावपाक जाय.

ह्या वेळार राजेंद्र केरकार, केमिन मिरांडा, ज्युडी आल्मेदा, अमृतसिंह, स्वाती केरकार आनी स्पेश गांवस हांचो 'ग्रीन ऑम्बेसेडर' म्हूण श्रीमती साल्दाणाचे हस्तुकीं भोवमान जालो.

ओएनजीसी दिस्तीचें अजितकुमार ह्या वेळार उलोवप केलें. डॉ. भास्कर रावान येवकार दिलो. गोंय विज्ञान केंद्राचे ज्यु एन जोशीन उपकार मानले.

पर्यटन संचालक निखील देसायान गोंयाक सेमीक सोबितकाय लाबल्या अशें सांगलें. पर्यावरणाचेर सिनेमा काडपाक ते एक आदर्श स्थान आसा अशें तांणी सांगलें.

'टर्ल्स इन ए स्प' ह्या सिनेमान कार्यावळीक सुरवात जाली. स दिसांच्या ह्या सिनेमा महोत्सवांत सिनेमा चांगडा, चर्चा जाली.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
33.	Gomantak Times	04 Oct	02

Save what remains: Dr Kamat

BY A STAFF REPORTER
reporters@gomantaktimes.com

PANAJI: CMS VATAVARAN on the third day of its festival organised a media roundtable on Reshaping the Future of Environmental Journalism at The International Centre Goa (ICG), Dona Paula. The media roundtable was chaired by CMS chairman Dr N Bhaskara Rao.

The discussion aimed at understanding the role of media as the fourth estate and its contribution. It dealt with the satire that the environmental issues do not make

CMS chairman Dr N Bhaskara Rao, Director of ICG Nandini Sahal, Dr Nandkumar Kamat, faculty, Department of Botany, Goa University; Ermelinda Dias, News Director, Doordarshan Kendra, Goa and Avit Bagle, senior reporter, Gomantak presenting their views at media roundtable of CMS VATAVARAN.

CMS VATAVARAN

headlines unless they turn into disasters.

The discussion focused on how the media in Goa is covering the issues of biodiversity. An overview on environmental issues highlighted by media was given by Dr Rao, Director of ICG Nandini Sahal, Dr Nandkumar Kamat, faculty, Department of Botany, Goa University; Ermelinda Dias, News Director, Doordarshan Kendra, Goa and Avit Bagle, senior reporter, Gomantak.

Speaking on the occasion, Dr N Bhaskara Rao said, "We are here to bring together people and give them a platform to discuss environmen-

tal issues. The concept is to work for each other. I would request the media to take up the issues of environment in a more elaborate manner. Sensitivity towards environment is a prime concern."

Dr Nandkumar Kamat stated that "Role of environmental journalism is to rediscover. Today action is missing from our lives. Goa has huge jungles and a variety of microbiological diversity and now its time to save what remains." Nandini Sahal in her brief presentation spoke about the role of media. She said some organisation should act as a mediator between scientists, common man and the media. She also elucidated on major environmental issues projected by the mass media during the last two decades. According

to Ermelinda, "Media's role is too important to moulding the opinion of people. Today environmental disasters are given more prominence by media than information on decline in floral and fauna species". She said environment should be covered by media as a process not as an event.

Avit Bagle was of the view that the media should do responsible reporting by doing systematic research and analysis on their news stories before disseminating them among the masses.

Earlier during the day, documentary films on biodiversity were screened at different venues to cater to heterogeneous audience ie school students, research scholars and general public.

Films screenings on varied environmental issues were held at Sharada Vidya Mandir, Miramar, St Xavier's College, Mapusa, Kendriya Vidyalaya, INS Mandovi and NIO on the third day of the film festival and forum.

Films on festival theme "Biodiversity Conservation" screened at the festival were: Bunty's tree, Shelter, Tiger Queen, What goes around Comes back around, Polar Bears- Living in Thin Ice, Shelter, Rajaji- A forest by the Ganges. Films on climate change screened at the festival were Happy Feet, Roman Planet Arctic: Life in Deep Freeze and Faith Revisited.

The screenings in every venue was much enjoyed by the audience. The short films dealt with several environmental issues and told remarkable stories from different walks of life.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
34.	Navhind Times	04 Oct	03

GOA CMS VATAVARAN 2012

First ever Biodiversity Film Festival and Forum in Goa. The theme of Goa CMS Vatavaran 2012 is "Biodiversity Conservation". The six-day long festival (October 01 – 06, 2012). A total of 50 films will be screened across 15 venues during the festival including Jail, army campus and village. October 4 there will be a panel discussion on 'Challenges to Biodiversity of Goa from Climate Change' at ICG, Dona Paula from 2:30 to 4 p.m. On the same day there is also a Green Filmmaking workshop at ICG, Dona Paula from 10 a.m. to 5:30 p.m.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
35.	Herald	04 Oct	03

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
36.	लोकमत	04 Oct	05

पर्यावरणविषयक पत्रकारितेचा आढावा

पणजी | दि. ३ (प्रतिनिधी)

जैविक विविधतेच्या जाणिवेशी असलेली आजच्या पत्रकारितेची नाळ तुटली असल्याने पर्यावरणीय पत्रकारिता लोप पावली आहे. 'सनशाईन पत्रकारिता' प्राधान्याने केली जात असल्याने पर्यावरणविषयक पत्रकारितेला वाव राहिलेला नाही, असा सूर 'पर्यावरणीय पत्रकारितेचे भवितव्य' याविषयीच्या परिसंवादात व्यक्त झाला.

गोवा सीएमएस वातावरण संस्थेने गोवा पर्यटन खात्याच्या माध्यमातून या परिसंवादाचे आयोजन केले होते.

सामाजिक लेखाजोगा मांडणे माध्यमांची मुख्य भूमिका असली पाहिजे. अलीकडे पेज थ्री व खमंग राजकीय बातम्यांना प्राधान्य मिळते; परंतु पर्यावरण विषयांना प्रसारमाध्यमे प्राधान्य देत नाहीत. जोपर्यंत कोणत्याही घटनेचा सोक्षमोक्ष लागत नाही, तोपर्यंत प्रसार माध्यमांनी घटनेचा पाठपुरावा सोडू नये, अशी मते तज्ज्ञांनी व्यक्त केली.

सध्या प्रसारमाध्यमातून कोळसा प्रदूषण, खाण घोटाळा, जंगलतोड असे विषय सातत्याने गाजत आहेत. पर्यावरणाशी निगडित याच विषयांचे गांभीर्य माध्यमांनी दहा वर्षे अगोदरच

आपल्या माध्यमातून दर्शवले असते तर पर्यावरणीय पूरक पत्रकारिता सुरू आहे, असे आपण म्हणू शकलो असतो. रेन वॉटर हार्वेस्टिंग, घनकचरा विल्हेवाट असे विषय आपल्या माध्यमातून सातत्याने अग्रेसर राहिले पाहिजे. परंतु पर्यावरण विषय घटनांना केवळ प्रसार माध्यमात तात्पुरती प्रसिद्धी मिळते तर पर्यावरण पत्रकारिता कायम प्रक्रिया राहिली पाहिजे, असे मत या परिसंवादात मांडण्यात आले. डॉ. नंदकुमार कामत, डायस एरमिलिंदा, अवीत बगळे, प्रकाश कामत आदींनी आपले विचार या वेळी प्रकट केले.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
37.	सुनापरान्त	04 Oct	01

गोंयचे जैविक विविधताये विशीं जाग्रुतायेची गरज : डॉ कामत

प्रतिनिधी, पणजी

गोंयचे जैविक विविधताये विशीं लोकांमदीं जाग्रुताये करपाचेर प्रसार माध्यमांनी भर दिवपाक जाय. जी जैविक विविधताये सध्या बाकी आसा तिचे संवर्धन करपा खातीर आमकां आतां पेटट बांदपे पट्टले अशे मत गोंय विधानिकाच्या कॅम्पेनमध्ये विभागाचे प्राध्यापक डॉ नंदकुमार कामत हांणी उक्तायलें.

गोंया स्टीरमरस खातारण हे संस्थेन आयोजित केल्ल्या जैविक विविधताये चिडपट महोत्सवा आनी मंत्र्या वेळार 'पर्यावरणीय पत्रकारितेच्या फुडाराची पुनर्ओखणी- फुडली वाटचाल' हा विषया खयल्या चर्चासत्रांत उलयतना डॉ. नंदकुमार कामत, बांगडा डॉ. भास्कर राव, नंदिनी सहाय आनी हेर मानेस्त.

विशयाचेर दोनापावेलच्या इंटरनेशनल सेंटरांत आयोजित केल्ले चर्चेत डॉ कामत उलयताले.

ह्या वेळार गोंया इंटरनेशनल सेंटराची संचालिका नंदिनी सहाय, 'गोमन्तक' दिसाळ्याचे पत्रकार अशिल काजे, गोंया दूरदर्शन केंद्राची संचालिका इरमेलिडा डायस, स्टीरमरस खातारण संस्थेचे बांगडा डॉ भास्कर राव हांर आशिल्ले.

डॉ नंदकुमार कामत हांणी मुखार सांगले : आमी आमचेच फोंड खणपाक लागल्यात. गोंयची 25 टक्के जमीन उदकांत मातयेचो भराव घालून तयार केल्या. ताका लागून द्यातल्या उदकाची पातळी खूब खूब वाडपाक लागल्या. • दवरपाचेर

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
38.	सुनापरान्त	05 Oct	07

सडा बंदखणींत जाल्ले कार्यावळीचें सरिता पालेकार दिवली पेटोवन उक्तावण करतना.

खबरां मेज, पणजी

गोवा सीएमएस वातावरण जैवविविधताय सिनेमा मातोसबांतले कांय सिनेमा गांधी जयंती दीस दाखयले. ह्या सिनेमांनी पर्यावरणाचो नियाळ पितला. ताचेर हे सिनेमा आदारीत आसात. बंदखणींत अशे प्रकारची कार्यावळ पयलेच खेपे आयोजीत केल्ली.

सुरवेक मुखेल सांगरी मृगांवाची नगराध्यक्ष सरिता पालेकारान दिवली पेटयली. ह्या वेळार मानाचे सांगरे म्हण उपजिल्लाधिकारी एस के शंखबाळकार, अविनाश उज्वल, सडा बंदखणीचे सहायकनिरीक्षक बी सी पेंडकार हाजीर आशिल्ले.

ही आगळी कार्यावळ आयोजीत केल्ले खातीर सरिता पालेकारान आयोजकांनी तुस्त केली. सीएमएस

वातावरणाचे प्रसारमाध्यम सल्लागार अविनाश उज्वलान लोकां मदीं पर्यावरणा विशीं जागृताय करपाक ही कार्यावळ आयोजीत केल्या अशें सांगलें.

ह्या वेळार लवली गिल्बर्ट, संजय

नेगी हे मानेस हाजीर आशिल्ले. सडा बंदखणींत सेफ्रेड एम्स, होम अवर गार्डन ऑफ इंडन, पापेगे ऐसा एक जहाँ, एमोंग रायगर्स अँड एलेफंट, रोल्डर अँड स्लोस्ट होम हे सिनेमा दाखयले.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
39.	लोकमत	05 Oct	04

हवामानबदल वाढत्या प्रदूषणामुळेच

'सीएमएस वातावरण' आयोजित चर्चासत्रात डॉ. सविता केरकर यांचे प्रतिपादन

संपादन: वि. व. (सोनिपी)
 सौम्यतेने वातावरण बदलत आहे. पर्याय म्हणून वातावरण व वातावरणाला लागणारे प्रदूषणामुळे हवामान बदलत आहे. असे प्रतिपादन डॉ. सविता केरकर यांनी केले.
 'सीएमएस वातावरण' या संस्थेने आयोजित केलेल्या चर्चासत्रात डॉ. सविता केरकर यांनी हवामान बदलण्याचे कारण म्हणजे प्रदूषण आहे. असे प्रतिपादन डॉ. सविता केरकर यांनी केले.
 'सीएमएस वातावरण' या संस्थेने आयोजित केलेल्या चर्चासत्रात डॉ. सविता केरकर यांनी हवामान बदलण्याचे कारण म्हणजे प्रदूषण आहे. असे प्रतिपादन डॉ. सविता केरकर यांनी केले.

चर्चासत्रात सहभागी झालेले वक्ते (डावीकडून): डॉ. मनोज बोरेकर, सुजित होमरे, डॉ. वी. एस. धारबुडे, डॉ. वी. एस. यादव, एम. के. रायू, डॉ. एम. के. अनवरुधन व डॉ. सविता केरकर.

संस्थेचे संचालक निवेदन झालेला असताना डॉ. सविता केरकर यांनी हवामान बदलण्याचे कारण म्हणजे प्रदूषण आहे. असे प्रतिपादन डॉ. सविता केरकर यांनी केले.
 डॉ. एम. के. अनवरुधन, डॉ. सुजित होमरे, डॉ. वी. एस. धारबुडे, डॉ. वी. एस. यादव, एम. के. रायू यांनी चर्चासत्रात सहभाग घेतला.
 हवामानबदलामुळे होणारे प्रदूषणामुळे हवामान बदलत आहे. असे प्रतिपादन डॉ. सविता केरकर यांनी केले.
 'सीएमएस वातावरण' या संस्थेने आयोजित केलेल्या चर्चासत्रात डॉ. सविता केरकर यांनी हवामान बदलण्याचे कारण म्हणजे प्रदूषण आहे. असे प्रतिपादन डॉ. सविता केरकर यांनी केले.

हवामानबदलामुळे प्रदूषणामुळेच
 सविता केरकर यांनी हवामान बदलण्याचे कारण म्हणजे प्रदूषण आहे. असे प्रतिपादन डॉ. सविता केरकर यांनी केले.
 'सीएमएस वातावरण' या संस्थेने आयोजित केलेल्या चर्चासत्रात डॉ. सविता केरकर यांनी हवामान बदलण्याचे कारण म्हणजे प्रदूषण आहे. असे प्रतिपादन डॉ. सविता केरकर यांनी केले.

असून विवादात्मक अनेक प्रश्नांची उत्तरे देण्यात डॉ. सविता केरकर यांनी यशस्वीपणे काम केले. हवामानबदलामुळे होणारे प्रदूषणामुळे हवामान बदलत आहे. असे प्रतिपादन डॉ. सविता केरकर यांनी केले.
 'सीएमएस वातावरण' या संस्थेने आयोजित केलेल्या चर्चासत्रात डॉ. सविता केरकर यांनी हवामान बदलण्याचे कारण म्हणजे प्रदूषण आहे. असे प्रतिपादन डॉ. सविता केरकर यांनी केले.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
40.	सुनापरान्त	05 Oct	02

जैवीक संपदा वाटावचे खातीर आतांच पावलां उखलपाची गरज: डॉ. नायक

गोवा मीएफएम वाटावरण हे संस्थेन घडोवन हाडिल्ले जैवीक विविधताय ह्या चर्चासत्रांत उलयतना डॉ. जी एन नायक, कुर्नाक हेर मान्येन.

प्रतिनिधी, पणजी

मनशानो स्वकेंद्रो विचार करिनासतना आमचे सरभोंवतणी आशिल्लो जैवीक संपदा वाटावपा खातीर केलेलें वाटावरण उबारपाची गरज उग्रमन्या अशें मज गोंय विद्यापीठाचे होन विधीत विज्ञान आनी पर्यावरण प्राध्यापक डॉ. जी एन नायक हांणी उक्तायलें.

गोवा मीएफएम वाटावरण हे संस्थेन घडोवन हाडिल्ले जैवीक विविधताय चिडचट मंडोवन आनी मया वेळार 'वाटावरण वाटावरणाची गोंयच्या जैवीक विविधतायेक आपणान' ह्या विभागाचे दरमिळार घडोवन हाडिल्लो. हांतूत डॉ. नायक अध्यक्षता सांगपाचो उपकार हांणी केला.

समन्यक सुश्रीत कुमार टोडे निरिसक आशिल्लो. जाल्यार आपसीपुआर गोवाचे डॉ. एस बी बारबुडे, गोंय विद्यापीठाच्या वांटो विभागाचे मुखेल प्रा एम एफ जनरलमन, गोंय रान खात्याच्या निपोवन आनी संरक्षिणी विभागाचे उपवनपाल एस के शंभू, आनी गोंय विद्यापीठाच्या बायोटेक्नोलॉजी विभागाची प्राध्यापक डॉ. सविता केरकार हीं वाटेकार जाल्लीं.

डॉ. जी एन नायकान मुखार सांगलें : मनोम प्रकृत आपल्या विविधताय विचार करतात. हेर जीव जनावरांचें मनशाक घटून गेल्लें ना. आपणाक जाय म्हूण पर्यावरण वाटावपाक जाय हो उद्देश मुखार दवरून पर्यावरण वाटावपाक मुखार सरतात, मनशाचो हो स्वकेंद्रोत आशिल्लो तणाव बदलपाक जाय अशें तांणी सांगलें.

डॉ. एस बी बारबुडेन सांगलें : वाटावरण बदलिल्ल्यान दुयेंसां लेगीत वाडपाक लागल्यांत. मलेरिया, डेंगू सारकिल्लीं दुयेंसां वाडल्यांत. जेवण सुरक्षीत नाशिल्ल्यान लोकांचे भलायकेच्यो समस्या उप्रासपाक लागल्यात. तशेंच वाटावरण बदलाचो परिणाम रानवटी जिवांचेर लेगीत जावपाक लागला.

वाटावरण बदलाक लागून पाखे ना जाल्यात, कासवांचेर हावळ आयल्या. वाटावरणाच्या बदलाक लागून कासवांची तांतवां पिड्डकार जावपाक लागल्यांत, ताका लागून स्वे करसव जल्मांक येतात अशी म्हायती डॉ. मनोज जोरकार हांणी दिली.

माडयांच्या वाडटपा प्रमाणाक लागून, फॅक्टरीक लागून गोंयच्या वाटावरणाचेर खूब परिणाम जावपाक लागला. पाखेच्यार गोंय कारवार जावपाक लागलां. अशीं अशांचे पोट बांदून गोंयची जैवीक विविधताय सांबाळपा खातीर एकठांय येवचें पडटलें अशें डॉ. सविता केरकार हांणी सांगलें.

गोंयांत पिसमुट्टी, पाखे, विपय्यो, केपे ना जावपाक लागल्यात. वाटावरण बदलपाक लागिल्ल्यान ताचो परिणाम गोंयच्या दर्यावेळांचेर लेगीत जावपाक लागला. लेटीटापरोसीय हें दुयेंस खूब प्रमाणाचेर लोकां मदीं वाटावपाक लागलां. फाटल्या 10 वर्सां आदीं हें दुयेंस गोंयांत कोणाकूच नासलें. पूण वाटावरण बदलाक लागून असले तरेचे दुयेंस जावपाक लागला. ह्या दुयेंसान आतां मेरेन 11 जणांक मरण आयलां अशें डॉ. केरकार हांणी सांगलें.

गोंयांत रान संरक्षणाची अंमलबजावणी करपाक खूब कठीण जाता अशें एस के शंभू हांणी सांगलें.

गोंयांत आदीं सावन जैवीक विविधताये विशींच्यो मदीं नाशिल्ल्यान अमकीच जनावरां उणी जाल्यांत वा थड जाल्यांत हाची मारकी म्हायती आमचे कडेन ना अशें एस के जनरलमन हांणी सांगलें. तशेंच जी जैवीक संपदा आमचे कडेन उरल्या ती तिपोव्या खातीर पावलां उबारपाक जाय अशें तांणी मुखार म्हणलें.

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
41.	दैनिक हेराल्ड	05 Oct	03

नष्ट झालेल्या पर्यावरणाची भरपाई शक्य

सीएमएस वातावरण परिसंवादात उमटला सूर

जवळी, वी. व (वैदिकविद्ये)। पारंपारिक पर्यावरणाची रीतीत प्रचारात आणणे हे सीएमएसचे उद्देश्य आहे। पर्यावरणीय संरक्षण हेच आहे पर्यावरणाची रीतीत आणणे हे सीएमएसचे उद्देश्य आहे। पर्यावरणाची रीतीत आणणे हे सीएमएसचे उद्देश्य आहे।

आजकाल पर्यावरण ही एक अत्यंत महत्त्वाची समस्या आहे। पर्यावरणाची रीतीत आणणे हे सीएमएसचे उद्देश्य आहे। पर्यावरणाची रीतीत आणणे हे सीएमएसचे उद्देश्य आहे।

वातावरण बदलण्या किंवा पर्यावरणीय बदल होणे हे पर्यावरणाची रीतीत आणणे हे सीएमएसचे उद्देश्य आहे। पर्यावरणाची रीतीत आणणे हे सीएमएसचे उद्देश्य आहे।

आहे खेड्यांचे प्रमाण मात्र वाढलेले आहे। वातावरण बदलण्या समुद्राच्या पातळीवरही परिणाम झालेला आहे। समुद्राची पातळी एक मीटरने वाढण्याचे एमआयओच्या संशोधनात मिळाले आहे।

संतुलित खाण व्यवसाय हे तत्त्व स्वरूप
 खाण व्यवसायकारांना बांधण्यात आलेल्या पर्यावरण संरक्षण हे फक्त एक तत्त्व आहे, पर्यावरणाची रीतीत आणणे हे सीएमएसचे उद्देश्य आहे।

वातावरण ही रीतीत आणणे हे सीएमएसचे उद्देश्य आहे। पर्यावरणाची रीतीत आणणे हे सीएमएसचे उद्देश्य आहे।

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
43.	Navhind Times	05 Oct	03

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
44.	The Goan	06 Oct	12

RENAISSANCE MAN: Bhanudas Pednekar at Sada Jail in Vasco

The jailhouse rock star

He is a rekindling hope that those in government really serve. Bhanudas Pednekar has turned the Sada "jail" into a space where civil society and inmates meet. **The Goan** salutes the man for making people out of prisoners

AJAY THAKUR/THE GOAN

A Sai Baba temple with fresh aroma of sandalwood incense sticks, strings of Gayatri mantra wafting through the air and an atmosphere of calm and tranquility. What strikes you when you enter the once notoriously violent and dirty Sada Sub Jail is a Gandhian wind of change, unheard of in contemporary times. But for Sada Jail's Assistant Superintendent Bhanudas Pednekar, Gandhi is stamped in every bit of his workplace. "This is a correctional facility and not prison" he insists, every time you call Sada 'a jail'. For Pednekar, bringing the people, who have crossed on to the other side of the law, back to the mainstream is a passion not mere duty.

Son of a humble taxi driver and a gritty household help in

Slolim, Bhanudas Pednekar grew up in abject poverty. His eyes moisten every time he reflects his mother working hard to bring him and his elder brother up. "Life wasn't a luxury but a challenge and mother readied us for the challenge" he says. Young Pednekar always wanted to be in the armed forces. He always wanted to don a uniform. So when a breakthrough happened as a jailor, the first feeling was of being in charge. "I felt I was the police and my job was to punish and straighten out these people" he admits. The first day at workplace changed that.

His first posting was at Central Jail Aguada in 2003 where he saw the prisoners, the accused and the convicts at close quarters. "I saw beyond the fact that they were law breakers. I saw myself looking at help-

less people caught within the confines of walls, their world — dreams, fears, hopes, expectations everything within these walls and their guardian, me". Pednekar was a changed man. A stint at the prestigious Regional Institute for Correctional Education saw the inmate interest in reforming the prisoners life blossom. He bagged a Gold Medal for the course.

But Pednekar's real break came with Sada Sub Jail. The prison was notorious for its fights, jailor-prisoner unholy alliance, pitiable conditions. "I knew that these prisoners had nothing to do and that is why they had plenty of time to plot nefarious activities" say Pednekar keeping a careful watch on the 24 camera CCTV display beaming live pictures of different corners of the prison. In

fact Pednekar's biggest success is that Sada doesn't look like a jail. Squeaky clean, tiled floors cleaned twice every day, a state of art prison mess, bakery, tailoring school, computer courses, Sada's prison ends up being an extension of civil society.

The 35 year old does not look like a toughie out of a Bollywood blockbuster. A proud father of a little son and a one year old daughter, he prefers to pass his personal sacrifices as "my wife makes adjustments". The fear of working amongst hardened criminals and the lesser fortunate shows. Yet he counts it as his blessings. "These are not animals in a zoo but sick people coming here to get cured. Sending them back reformed is my job", sums up Pednekar as he shuts the doors on the world inside.

For an honest future

→Prisoners at Sada run their own bakery, which will soon go commercial, a tailoring school, make stationery and greeting cards and even plan to write computer programmes

→Family of the jail staff spend a day every week maintaining the Sai Baba Temple and thereby understanding and appreciating the sensitive nature of work that their family members do

→Sada became the first and only prison in Goa that independently held an art exhibition in Kala Academy showcasing the prisoners' talents

→On Gandhi Jayanti, Pednekar made another breakthrough, when a popular film exhibition on ecology had one of its screenings in Sada Jail. Civil society yet again shared space with the prison inmates

A jailor's high

→A NDPS accused who threatened to kill him for not allowing him to smoke in custody, threw away his cigarette the moment he saw him at Pednem and confessed. Pednekar had cleansed his body, which he himself could not do

→A young murder convict of a heinous crime has turned into a prolific painter

→Prisoners finishing their sentence waving at their jailor in civil society and unashamedly interacting and recollecting the times they spent with him and the lessons they learnt

S.No.	Name of Publication	Date	Page No
45.	Navhind Times	07 Oct	05

Biodiversity is a necessity, not a luxury: Governor

NT NETWORK

PANAJI: Underlining the relevance of biodiversity in our day-to-day lives, the Governor, Mr Bharat Vir Wanchoo has said that nature provides economic benefits, protects human health and ensures safety as well as offers recreational and aesthetic pleasures. "In a nutshell, biodiversity is a necessity and not a luxury," Mr Wanchoo added.

Mr Wanchoo was speaking at the inauguration of a six-day Biodiversity Film Festival and Forum 2012 entitled 'Goa CMS Vatavaran' at Goa Science Centre, Miramar on Monday. The festival is being organised by CMS Environment and department of Tourism with the theme being 'Biodiversity Conservation'. Ms Alina Saldhana, the Minister for Environment and Forests was the guest of honour.

"Biodiversity provides us with many things that sustain lives. It generates soil, controls pests, balance atmospheric gasses and many other biological processes. These processes are vital to our existence and for the health of the planet. Unfortunately, however, human greed is fast decimating our vital biodiversity. Such activities are also hastening climate change," he remarked.

The Governor further said that India's biodiversity is immense, mainly because of its unique bio-geographical composition comprising living components of three different realms. However, overexploitation has not only resulted in shortages of various materials, but has also left our biodiversity exposed to various ecological threats, he said.

"Slowing the loss of species entails much more than ratification of international treaties or passage of national conservation laws or for that matter policing of national park boundaries all of which are

STOP PILLAGE OF NATURAL RESOURCES

"Slowing the loss of species entails much more than ratification of international treaties or passage of national conservation laws or for that matter policing of national park boundaries all of which are also essential measures. The future shape of our biosphere will depend in good measure on the format of our political and economic policies affecting employment, land tenure, income distribution and population growth,"

B V Wanchoo, Governor

shape of our biosphere will depend in good measure on the format of our political and economic policies affecting employment, land tenure, income distribution and population growth. The CMS Vatavaran festival, therefore, is being held at a timely juncture and is a grim reminder for us to stop this pillaging and to promote biodiversity sooner rather than later," Mr Wanchoo claimed.

The Governor further observed that though Goa is the smallest state it is uniquely beautiful with a repository of biodiversity influenced by the coast on one hand, and the Western Ghats on the other.

"The coastal plains rich with mangroves, estuaries and marine biodiversity, the middle plateaus and the low-lying river basins and wetlands and the mountainous Sahyadri region, a part of the Western Ghats, is well known as a biodiversity hotspot. In this rather small geographic area, a diversity of ecosystems and habitats abound the state with their unique floral and faunal assemblages. The state supports six watersheds nine rivers and their 42 tributaries. The two big rivers of the state, Mandovi and Zuari, together drain some 2557 sq kms of the geographic area of the state. The uniqueness of the river systems of Goa is the influence of both the saline tidal water and the rain-fed fresh water that forms a

floral and faunal representation," he said.

The Governor congratulated the Green Ambassador awardees for their commendable work. He hoped that CMS Vatavaran will work towards its goals with its film screening and series of ongoing activities and congratulated CMS Vatavaran, Tourism Department and other partners for this wonderful effort.

Minister for Forests and Environment, Ms Alina Saldhana said that biodiversity is about life and to survive on this planet contributing significantly towards protection of environment is a must.

Director of Tourism, Mr Nikhil Desai speaking on the occasion said that Goa is bestowed with natural surroundings which make it ideal choice for making environment related films.

Dr N Bhaskara Rao, chairman of CMS Vatavaran welcomed the guests. Mr A K Hazarika, Director (onshore) ONGC, Delhi also spoke on the occasion. A short film 'Turtles in a Soup' was screened at the inaugural function. The six-day film festival highlights the green film screening reshaping the future of environmental journalism, panel discussion on challenges to biodiversity of Goa from climate change, green film-making workshops and others.